

Nėra sveikatos be psichikos sveikatos

Valstybinio psichikos sveikatos centro informacinis biuletenis Nr. 3 (14) 2009 m. spalio mėn.

VPSC kontaktai:

ADMINISTRACIJA

Tel. 85 267 18 11
el.p.: info@vpsc.lt

PSICHIKOS SVEIKATOS SKYRIUS

Tel. 85 249 99 75
el.p.: rolanda@vpsc.lt

PRIKLAUSOMYBĖS LIGŲ SKYRIUS

Tel. 85 249 99 76
el.p.: aura@vpsc.lt

INFORMACIJOS IR RYŠIŲ SKYRIUS

Tel. 85 249 08 17
el.p.: janina@vpsc.lt

*Daugiau informacijos
galima rasti VPSC
interneto puslapyje:*

<http://www.vpsc.lt>

SPALIO 10-OJI – PASAULINĖ PSICHIKOS SVEIKATOS DIENA

Septynioliktosios kasmet minimos Pasaulinės psichikos sveikatos dienos tema – maksimalus dėmesys psichikos sveikatai pirminėje sveikatos priežiūros grandyje.

Visame pasaulyje psichikos sutrikimai tebėra rimta problema, kuriai spręsti reikia daug pastangų, nes jie paliečia žmones nepriklausomai nuo amžiaus, kultūros ar socialinės, ekonominės būklės. Pasaulyje 540 milijonų žmonių turi psichikos sveikatos sutrikimų, iš jų tinkamai gydomi mažiau nei pusė. Daugelyje vargingų šalių visiems gyventojams tenka tik 1-2 psichiatrai. Išsivysčiusiose šalyse psichiatrinė pagalba atskirta nuo pirminės medicinos pagalbos, todėl ligoniams su psichikos sutrikimais tenka mažiau dėmesio, pastangų, lėšų, galimybių ir paslaugų.

Integruoto gydymo galimybės jau daug metų aptarinėjamos politikų ir medicinos darbuotojų organizacijų. Atėjo laikas apžvelgti ir įvertinti kliūtis, trukdančias integracijai, ir sukurti sistemą, kuri galėtų būti pritaikyta visose šalyse.

Kodėl psichikos sveikata pirminėje sveikatos priežiūros grandyje yra tokia svarbi, kad buvo pasirinkta 2009 metų Pasaulinės psichikos sveikatos dienos tema? Kaip psichikos sveikatos priežiūros integravimas į pirminę sveikatos priežiūrą gali pagerinti viso pasaulio žmonių psichinę

ir emocinę būklę per artimiausius 20 metų?

Ilgą laiką psichikos sutrikimai buvo suvokiami kaip socialinės problemos ir gydomi atskirai nuo fizinės sveikatos problemų. Dabar dauguma specialistų sutinka, kad psichikos sveikatos problemos nekyla izoliuotai, o dažnai yra susijusios su kitomis sveikatos problemomis – širdies negalavimais, diabetu, onkologinėmis, neurologinėmis ligomis ir kt. Sveikatos problemos ir gyvenimo aplinkybės veikia ne tam tikrą kūno dalį, bet visą kūną.

Atrodo akivaizdu, kad ligų gydymas žvelgiant iš organizmo visumos pozicijų, gali būti efektyvesnis. Gydydamasis pirminėje sveikatos priežiūros grandyje pacientas su gydytoju bendrauja ilgą laiką. Bendrosios praktikos gydytojas gydo daugelį paciento ligų ir koordinuoja papildomą paciento gydymą, palaikydamas ryšį su kitų sričių specialistais.

Pasaulinės psichikos sveikatos dienos kampanijos tikslas – informuoti visuomenę, kad kuo daugiau žmonių suvoktų psichikos sveikatos svarbą, skirtų jai daugiau dėmesio. Šios dienos organizatoriai norėtų pristatyti tokią sveikatos priežiūros sistemą, kur būtų gydomi visi negalavimai, ir kur visų specialybių gydytojai dirbtų drauge, pasiekdami geriausių rezultatų.

Septynios priežastys integruoti psichikos sveikatos priežiūrai į pirminės sveikatos priežiūros grandį:

1. Psichikos sutrikimai kelia globalias problemas.

Psichikos sveikatos sutrikimai yra labai paplitę bet kurioje visuomenėje. Jie kelia rimtų problemų sergantiesiems ir jų šeimoms, tampa didele ekonomine ir socialine našta visai visuomenei.

2. Psichikos ir somatinės problemos yra susijusios.

Daug žmonių kenčia tiek nuo psichikos, tiek nuo somatinių ligų. Integruotos pirminės sveikatos priežiūros sistemos rodo, kad pacientai yra kokybiškai gydomi, atsižvelgiant tiek į psichinius pacientų su somatinėmis ligomis, tiek į psichikos sutrikimų turinčių pacientų poreikius.

3. Psichikos sutrikimams skiriama nepakankamai dėmesio. Visame pasaulyje yra didelis atotrūkis tarp psichikos sutrikimų ir gydomų bei prižiūrimų pacientų skaičiaus. Pirminė sveikatos priežiūra ši atotrūkį mažina.

4. Galimybė gauti pagalbą pirminėje sveikatos priežiūros grandyje pagerina paslaugų prieinamumą psichikos sutrikimų turintiems pacientams. Kai psichikos sveikatos priežiūra yra integruota į pirminės sveikatos priežiūros sistemą, psichiatrinė pagalba pacientams yra lengviau prieinama. Tai leidžia išsaugoti šeimas ir įprastą jų gyvenimo būdą. Galimybė kreiptis į pirminę sveikatos priežiūros grandį ir joje teikiama pagalba psichikos sveikatos sutrikimų turintiems pacientams prisideda prie geresnio

visuomenės informavimo, psichikos sveikatos stiprinimo, ilgalaikio paciento stebėjimo.

5. Psichiatrinė pagalba pirminėje sveikatos priežiūros grandyje suteikia galimybę gerbti žmogaus teises, naikina stereotipus ir mažina diskriminaciją. Taip pat ji mažina žmogaus teisių pažeidimų riziką, kuri gali atsirasti psichiatrinėse įstaigose.

6. Pirminė pagalba esant psichikos sveikatos sutrikimams yra prieinama ir ekonomiškai naudinga. Pirminės psichiatrinės pagalbos tarnybos mažiau nuostolingos nei psichiatrinės ligoninės tiek pacientams, tiek visuomenei, tiek vyriausybėms. Be to, atokiose vietovėse gyvenantys pacientai išvengia netiesioginių išlaidų, susijusių su specialistų paieška. Svarbiausių psichikos sveikatos sutrikimų gydymas pirminėje sveikatos priežiūros grandyje yra ekonomiškai naudingas.

7. Pirminė sveikatos priežiūra pacientams su psichikos sveikatos sutrikimais pagerina psichikos sveikatą. Dauguma pacientų, turinčių psichikos sveikatos sutrikimų, pasiekia sveikatos pagerėjimo besigydydami pirminėje sveikatos priežiūros grandyje, ypač ten, kur gydymas pagrįstas specializuota pagalba ir sulaukia visuomenės palaikymo.

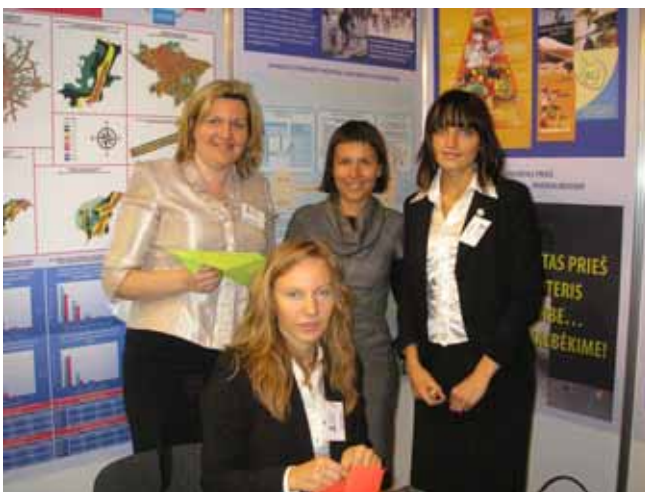
Pagal World Federation for Mental Health medžiagą.

NAUJIENOS

Rugsėjo 17-19 d. Lietuvos parodų centras LITEXPO organizavo BALTMEDICA parodą, kurioje daug renginių buvo skiriama visuomenės psichikos sveikatos klausimams.

Valstybinio psichikos sveikatos centro specialistai aktyviai dalyvavo parodoje: vedė seminarus, organizavo diskusijas, prevencinių filmukų peržiūras bei dalino informacinius leidinius.

Nuotraukoje (iš kairės) VPSC Priklausomybės ligų skyriaus vedėja A. Čepulytė, Informacijos ir ryšių skyriaus vyriausioji specialistė J. Stanislavovienė, Priklausomybės ligų skyriaus vyriausioji specialistė D. Stanytė, priekyje – Priklausomybės ligų skyriaus vyriausioji specialistė R. Čižauskaitė.

Nuotraukoje (iš kairės) LR SAM ES paramos skyriaus vedėja K. Auruškevičienė, vyriausioji specialistė J. Januškevičienė ir VPSC vyriausioji specialistė J. Sajevičienė.